

חיראנשה וקארשש

קוזאק

בזמנים רחוקים חי פעם בקזאקסטן צעיר חכם בשם חיראנשה. חכמתו הייתה כמו ים, עמוקה וללא גבולות, ודברים זרמו מפיו כמו שיר של זמיר. אך למרות התכונות האלה הוא היה עני יותר מכל האחרים שבערבה. כשנשכב בבית הבוץ שלו הרגליים שלו בלטו

מעבר לסף ובמזג אויר גשום המים זלגו פנימה דרך החורים בגג.

פעם אחד יצא חיראנשה עם חבריו לדרך בערבה. היה כבר מאוחר והרוכבים האיצו בסוסיהם כדי להספיק להגיע לפנות ערב לכפר שלהם. אך בדרכם הופיע נהר רחב. על החוף נשים אספו זבל להסקה ועל החוף ממול נראה כפר קטן

הרוכבים ניגשו לנשים, בירכו אותן ושאלו כיצד ניתן לעבור את הנהר. ואז מבין הנשים יצאה בחורה צעירה, שחברותיה קראו ה קארשש. היא לבשה שמלה מטולאת, אך בעצמה בלטה ביופי מיוחד. עיניה היו כמו כוכבים, פה כמו ירח וגזרה יפה וכמו ענף גפן. "ישנם שתי מעברות" אמרה הצעירה "זו שמימין רחוקה אך קרובה, זו שמשמאל קרובה אבל רחוקה" והיא הצביעה על שני שבילים.

רק חיראנשה הבין את דבריה של הצעירה והלך ימינה. הלך אמנם הרבה זמן אבל כשהגיע למעברה מצא כי תחתית הנהר שם חולית ויציבה, מים רדודים לכל רוחב הנהר. הוא עבר והגיע לכפר קטן. העמיד את סוסו

זבל יבש. היא הבעירה מדורה, כדי לחמם
ולייבש את האורחים.
"איך יכולת לשמור את הגללים מהגשם?"
שאלו הבאים.

והנערה הסבירה שכאשר התחיל הגשם היא
נשכבה על השק עם הזבל וכיסתה אותו לפני
רטיבות בגופה. השמלה שלה נרטבה, אבל
את השמלה קל לייבש ליד המדורה. היא לא
יכלה לנהוג אחרת, כי אבא שלה, שרועה את
צאנו של הבאי, חוזר בלילה רעב ורטוב, ורע

ליד היורטה הראשונה. הייתה זו היורטה
הענייה וביותר שבכל הכפר והוא ניחש מיד כי
זו היורטה של הורי הצעירה שהראתה את
המעבר. שם הוא חיכה לחבריו.

אלה הלכו שמאלה, למעברה הקרובה. הם
הגיעו מהר לשם אבל כשנכנסו למחצית הנהר
מצאו את עצמם במים עמוקים, רגלי הסוסים
שקעו בבוץ והם נאלצו לרדת, להמשיך ברגל
ולהוביל את הסוסים עד לחוף שממול. היה
כבר חושך כשהגיעו לכפר, רטובים ועייפים.

אמא של קאראשש יצאה מול הבאים, ביקשה
לרדת מהסוסים ולהיכנס כדי לנוח ביורטה.
היורטה הייתה בפנים ענייה כמו שנראתה
בחוץ. במקום שטיחים בעלת בית הניחה
לאורחים עורות של כבשים.

כעבור זמן מה נכנסה גם קאראשש עם שק
מלא גללי כבשים להסקה על גבה.

העונה הייתה אביבית ולפני שקיעת השמש
ירד גשם חזק. כל נשי הכפר חזרו מהערבה
עם גללים רטובים ומשפחותיהן הלכו הלילה
לישון בלי ארוחה. רק קאראשש הביאה אתה

יהיה לו בלי אש ביורטה. הנשים האחרות הסתתרו בפני הגשם תחת שקי הזבל שלהן, וכך נרטבו גם הן וגם הזבל.

האורחים שמעו את ההסבר והתפעלו מהתבונה של הצעירה.

הם גם רצו לדעת במה היא מתכוונת לכבד אותם בארוחה.

וכך אמרה להם קאראשש "אבא שלי עני אבל מכניס אורחים. כאשר יחזיר את צאן של הבאי הביתה אז, אם יצליח, ישחט איל בשבילכם.

אם לא יצליח ישחט שני כבשים." אף אחד, פרט לחיראנשה לא הבין את דבריה וחשבו שהיא מתבדחת. אך אז בא אבא של

קאראשש. כשראה אנשים זרים ביורטה שלו מיהר והלך לבאי וביקש רשות לשחוט איל בשביל האורחים.

הבאי גירש אותו ולא נתן לו דבר. ואז הרועה שחט את הכבשה שלו עצמו, כבשה שבקרוב עמדה להמליט טלה, ומהבשר הכין ארוחה טעימה לאורחים.

רק אז הבינו האורחים את מילותיה של קאראשש.

בזמן הארוחה חיראנשה ישב מול קאראשש. הוא הוקסם מהיופי והתבונה שלה ובסתר שם את ידו על לבו, לסמן כמה שהיא מצאה חן בעיניו.

קאראשש לא הורידה עיניה ממנו והבינה את הסימן הזה. לכן שמה את אצבעותיה על עיניה כדי לתת לו להבין שתחושותיו לא הסתתרו ממבטה.

ואז חיראנשה החליק בידו על שערותיו, ובכך שאל האם יצטרך לשלם לאביה עבורה בכבשים כמה שרק יש לו שערות על ראשו. קאראשש החליקה בידה על פרוות הכבש

שעליה יושבה, ברמזה שאבא לא ימסור אותה אפילו עבור כבשים רבים כמו שערות של הפרווה.

חיראנשה, שהכיר בעוני של עצמו, הוריד את ראשו בעצב. אך הצעירה ריחמה עליו. היא הרימה את קצה השלח והחליקה באצבעותיה על הצד החלק. וכך רמזה לחיראנשה כי אבא ימסור אותה גם בלי פדיון, אם ימצא חתן ראוי.

אבא הרועה עקב כל הזמן אחרי השיחה הדוממת של הצעירים. הוא הבין שהם מתאהבים זה בזו והשתכנע שחיראנשה גם הוא בחור נבון כמו הבת שלו. לכן, כאשר אחר כך חיראנשה ביקש שייתן לו את קאראשש לאישה, הוא הסכים ברצון ובשמחה. תוך שלושה ימים הביא חיראנשה את קאראשש לכפר שלו, לבקתת הבוע העלובה..

הידיעה על קאראשש היפה והחכמה נפוצו מהר בכל הערבה והגיעו גם לאוזניו של החאן. החאן שמע מהווזירים שלו שאין עוד

בעולם אישה יפה וחכמה יותר מאשר קאראשש, הוא התחיל לקנא בחיראנשה העני ורצה לקחת ממנו את אשתו. וכך יום אחד הגיע לביתו של חיראנשה שליח החאן, וציווה לו להופיע מיד עם אשתו בחצרו של החאן. לא הייתה ברירה וחיראנשה עם קאראשש יצאו לדרך.

ברגע שהחאן ראה את קאראשש הוא החליט לעשות הכל כדי לקחת אותה לאישה, וציווה לחיראנשה להישאר בחצרו כדי לשרת אותו. במשך יום חיראנשה שירת בחצרו של החאן ובערבים היה חוזר עייף לבקתת העלובה שלו ואל קאראשש. ושם, חופשי, היה שם את ראשו על ברכיה של אשתו ואומר "איזה אושר הוא לשבת בבית שלנו. הוא הרבה יותר רחב מארמון החאן."

ורגליו עדיין בלטו מעבר לסף הבית. עבר זמן והחאן לא פסק לתכנן איך להתפטר מחיראנשה, כדי לקחת את קאראשש היפה. עתים קרובות נתן לחיראנשה משימות מסוכנות ועבודות מסובכות, אך חיראנשה

תמיד ידע למלא את הכל מהר ובזריזות ולחאן לא הייתה כל סיבה לדון אותו למיתה.

קרה שהחאן נסע ביחד עם המלווים שלו וראה בדרך שדה חיטה, עם שיבולים מתנדנדים ברוח, כאילו כל השדה נוסע על גלגלים. החאן קרא לחיראנשה ואמר לו "רדוף אחרי שדה החיטה הזו ותברר מאין ולאן הוא נוסע. אם לא תקבל תשובה נכונה, תשלם בראשך."

חיראנשה יצא לשדה, הסתובב בו, חיטט בחנית בין השיבולים וכעבור זמן מה חזר אל החאן.

החאן שאל "נו, מה אמרה לך החיטה שבשדה?"

וחיראנשה ענה "חאן גדול, שדה החיטה שולח לך ברכת דרך צלחה וזה מה שהוא אמר לי: 'מאין ולאן אני מתגלגל יודעת רק הרוח. ואיפה אעמוד יודע רק הגיא. זה מובן מעצמו. או שאתה טיפש ששואל אותי דברים כאלה, או שזה טיפש מי ששלח אותך לשאול שאלות כאלה!'"

החאן התרגז מאוד אך לא אמר מילה ורק שנאתו כלפי חיראנשה גברה יותר.

ופעם אחת ציווה על חיראנשה להופיע בבוקר בחצר ארמונו כשהוא לא רוכב על סוס אך לא הולך ברגל, לא בא ביום ולא בלילה ושלא יכנס לחצר אך גם לא יישאר בחוץ.

התעצב בהתחלה חיראנשה, אך אחרי שהתייעץ עם קאראשש מצא דרך לבצע את המשימה. הוא בא לחצר החאן עם שחר, כשהלילה כבר הסתיים אבל עוד היום לא התחיל, הוא רכב על תיש ונעמד בדיוק בשער החצר של הארמון.

שוב לא הוכיחה את עצמה ההתחכמות של החאן. אבל אז הוא המציא עוד משימה.

לקראת סתיו הוא קרא לחיראנשה, נתן לו ארבעים אילים ואמר "את ארבעים האילים עליך לרעות כל החורף. אך דע, אם לקראת האביב הם לא ימליטו לפחות ארבעים טלאים, אצווה לכרות את ראשך."

עצוב חזר חיראנשה הביתה כשהוא מוביל לפניו ארבעים אילים.

"מה קרה בעלי?" שאלה קאראשש "למה אתה עצוב כל כך?"

חיראנשה סיפר לה על המשימה הבלתי-אפשרית שהטיל עליו החאן.

"אהובי" קראה קאראשש "האם כדאי להתעצב בגלל שטויות? במשך החורף נשחט את כל ארבעים האילים האלה, ובאביב תראה בעצמך שהכל מסתדר."

וחיראנשה עשה בדיוק כפי שאמרה קאראשש.

בא האביב. יום אחד הגיע לביתם של חיראנשה וקאראשש שליח החאן, והודיע שהחאן בעצמו יבוא מיד. הוא רוצה לדעת האם האילים המליטו.

חיראנשה הוריד את ראשו כי חשב שכעת אין לו כל סיכוי ושהוא נדון כבר למוות.

אך קאראשש אמרה "אל תדאג יקירי. צא לערבה ואל תחזור עד הערב. אני אקבל כאן את החאן."

חיראנשה יצא לערבה וקאראשש נשארה בצריף. תוך זמן קצר נשמעו קולות פרסות

החאן הבין שהבחורה הפשוטה צוחקת ממנו. הוא נכלם ולא ידע מה לעשות מרוב בושה, ורק סובב את סוסו, צלף בו בשוט ונעלם במרחק.

מאז החאן הניח לחיראנשה ולקארשאש, לא הטריד אותם יותר, והם המשיכו לחיות בשלום ובאהבה עד שיבה טובה.

הסוסים וקול חזק קרא "הי שם! צאו החוצה!!" קארשאש הכירה את קולו של החאן. היא יצאה מהצריף והשתחוה עמוק לפניו. "איפה בעלך? למה לא יוצא לקראתי?" שאל החאן בחומרה.

וקארשאש ענתה לו בכבוד "הו, חאן כל יכול, סלח לבעל המסכן שלי. הוא יצא מהבית כדי לכבד אותך. כששמע שאתה בא לבקר אצלנו הוא דאג מאוד. כי אנחנו עניים. אין לנו מזון ראוי כדי לכבד אורחים חשובים כמוך. ואז בעלי יצא לערבה כדי לחלוב את החגלה שלו ולעשות מהחלב שלה קומיס בשבילך. תכנס אלינו, חאן הגדול. בעלי בוודאי יחזור מיד ויכבד אותך כראוי.

החאן התרגז "את משקרת, אישה עלובה" צעק "מי שמע שחולבים חגלה!" "מדוע תכעס, חאן נכבד" אמרה קארשאש כאילו לא קרה דבר "הרי ידוע לך שבארץ בה שולטים אנשים חכמים יכולים לקרות דברים מוזרים כאלה. האם ארבעים האילים שלך לא ממליטים טלאים מדי יום?"